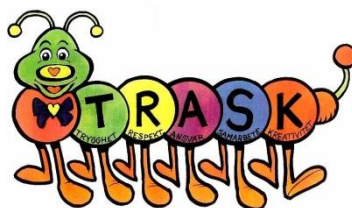

Kista grundskolas plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola

Läsår: 2015

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola

Ansvariga för planen

Per Wadman, rektor

Vår vision

Kista grundskola utbildar stolta, trygga och självständiga samhällsmedborgare och eleverna ska utveckla sina förmågor och kunskaper så långt det går.

Vår värdegrund är tydligt formulerad i TRASK med ledorden.

Trygghet, Respekt, Ansvar, Samarbete, Kreativitet.

I Respekt ryms även ordet Demokrati och i Kreativitet ordet Kunskap.

Rätten till likabehandling hör till de grundläggande mänskliga rättigheterna. Alla elever i skolan ska ha samma rättigheter; flickor som pojkar och oavsett könsidentitet och könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Varje medarbetare skall utgå från visionen och ledorden i mötet med elever och föräldrar och i samverkan med kollegor.

Planen gäller från

2015-02-01

Planen gäller till

2016-01-31

Läsår

2015

Elevernas delaktighet

Alla resultat från enkäter sammanställs och diskuteras/analyseras kontinuerligt under året med eleverna. Detta görs på mentorstid, klassråd, stormöten, elevråd. Eleverna är väl förtrogna med vår värdegrund och vision.

Ett utkast till "Plan mot diskriminering och kränkande behandling" presenteras på klassråd och elevråd. Synpunkter beaktas och den slutliga versionen upprättas.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavarna delges kontinuerligt resultat på de enkäter och samtal vi har.

Vid föräldramöten diskuteras innebörden av "Plan mot diskriminering och kränkande behandling" och synpunkter lämnas kring trygghet m.m. Utvecklingssamtalen är också en tillfälle för elever och vårdnadshavare att lämna synpunkter.

Personalens delaktighet

Ett utkast av planen diskuteras på olika möten och synpunkter beaktas inför den slutliga versionen.

Förankring av planen

Planen förankras för all personal på APT.

Varje arbetslag har till uppgift att se till att planen är känd av alla elever och att den är ett levande dokument.

Planen är anslagen i alla lärosalar, fritidshem och finns att läsa på skolans hemsida. Vid utvecklingssamtal och på föräldrasamtal är planen en given punkt.

Skolledningen och elevhälsoteamet arbetar aktivt för att värdegrunden TRASK, skolans ordningsregler, "Plan mot diskriminering och kränkande behandling", Barnkonventionen och övriga lagar som skolan skall följa är kända av alla; elever, vårdnadshavare och personal.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Fjolårets plan har utvärderats genom diskussioner utifrån enkäter som trivselenkät, brukarundersökning, tillbudssammanställningar och i olika mötesforum t.ex. Ledningsgrupp, APT, elevhälsoteam, klassråd, stormöten, elevråd, föräldramöten.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Skolledning, personal, elever och vårdnadshavare.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

De förebyggande åtgärder vi genomfört i "Plan mot diskriminering och kränkande behandling" har haft effekt.

-Fler elever känner trygghet och färre har blivit "mobbad".

Detta syns både i egna trivselenkäter och brukarundersökningar.

Det finns fortfarande otrygga platser särskilt i omklädningsrummen och på rasterna.

-Studieron har blivit bättre men vi behöver arbeta vidare med den.

Årets plan ska utvärderas senast

2015-12-31

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Planen skall utvärderas med eleverna på klassråd, stormöten, elevråd och genom enkäter.

Personal utvärderar på möten och enkäter.

Vårdnadshavare lämnar synpunkter på möten och genom enkäter.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Per Wadman, rektor

Främjande insatser

Namn

Främja trygghet och studiero i alla situationer under elevens hela skoldag.

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Alla elever skall sig trygga.

Alla elever skall känna till skolans värdegrund och följa våra ordningsregler.

Vi följer upp detta på klassråd, stormöten, elevråd, utvecklingssamtal och genom enkäter.

Insats

Vi skapar trygghet och studiero genom:

- Vi arbetar med ett tydligt program för skolans värdegrund och skolans likabehandlingsplan ska vara känd av alla på skolan. Detta görs av elevhälsoteamet, lärare och skolläda.
- Vi utarbetar gemensamma ordningsregler för alla i skola, grundsärskola och fritidshem.
- Vi har en tydlig konsekvenstrappa som vi följer då elev beter sig olämpligt. Denna trappa är känd av alla.
- TRASK - vår värdegrund arbetar vi med kontinuerligt på olika råd, i undervisningen och i teman.
- Vi arbetar med grupp- och samarbetsövningar för att få ihop klassen. Åk 4 och 6 åker till Kärrsön där en särskild dag arrangeras. Eleverna får träffa polis, brandmän, fältassistenter, ungdomsmottagningen och personal från ungdomsgården.
- Vi deltar i Skapande skola och använder kulturen för att stärka elevernas identitet, kreativitet, nyfikenhet, självförtroende och syn på omvärlden.
- Vi värnar om trivselskapande aktiviteter och de olika traditioner vi har.
- Genom Idrottslyftet, friluftsdagar, Ärvingeloppet och temadagar lär sig eleverna att samarbeta och få Vi-anda.
- Vi arbetar med ett tydligt program för inskolning och har mentorssamtal.
- Genom att arbeta med tydliga och gemensamma lektionsupplägg skapas förförståelse hos eleverna och studiero infinner sig. Elever skall veta och känna sig förtrogna med vad som förväntas av dem och vilket ansvar de själva har för sina studier.
- Elever och pedagoger definierar tillsammans vad studiero är.

Ansvarig

Alla pedagoger

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året 2015.

Namn

Främja likabehandling oavsett religion eller funktionsförmåga.

Områden som berörs av insatsen

Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning och Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

Alla elever ska få möjlighet att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar om olika etiska grupper och funktionsnedsättningar.

Alla olika religioner ska synliggöras, olika högtider skall uppmärksammas och alla elever ska känna att de duger som de är.

Vi följer upp detta genom samtal.

Insats

-Vi är en mångkulturell skola och arbetar kontinuerligt i undervisningen och på fritidshemmen med olika religioner och högtider.

-Vi samarbetar med modersmåslärare som bidrar med kunskap både för elever och personal.

-Religionsundervisningen sker på ett sakligt, allsidigt och likvärdigt sätt.

-Vi strävar efter att varje elev skall få möjlighet att utvecklas optimalt utifrån sina förutsättningar och kunna delta i all undervisning/fritidshemstid.

Ansvarig

Alla pedagoger och elevhälsoteamet

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året 2015.

Namn

Främja alla elevers samma värde oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck.

Områden som berörs av insatsen

Kön och Könsidentitet eller könsuttryck

Mål och uppföljning

Alla elever ska mötas av tolerans, respekt för varandra och förståelse för olikheter.

Detta följs upp på klassråd, stormöten, elevråd och genom enkäter.

I grundskolan används pex och annan bildkommunikation.

Insats

-Alla pedagoger arbetar medvetet på olika sätt för att pojkar och flickor ska få lika stort

talutrymme, våga uttrycka sig och få stöd i sitt lärande. Skolan arbetar med olika teman kopplat till detta.

-I skolan finns pojk/ flicktoaletter och könsneutrala.

-Skolan arbetar aktivt med att behandla homo-, bi- och heterosexuallitet på ett likvärdigt sätt i olika ämnen och situationer.

-Fritidshemspersonalen uppmuntrar att alla kan leka med alla och inte bara typiska pojk- och flickaktiviteter.

-Skolan samarbetar kontinuerligt med skolsköterskan och Kista ungdomsmottagning.

-Särskilda insatser görs för eleverna i grundsärskolan som inte kommunicerar med tal.

Ansvarig

Alla pedagoger, alavhälsoteamet och övrig personal.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året 2015.

Namn

Främja att alla elever har samma värde oavsett sexuell läggning.

Områden som berörs av insatsen

Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Alla elever ska ha samma rättigheter oavsett sexuell läggning.

Vi följer upp detta genom samtal och enkäter.

Insats

-Pedagogerna belyser olika typer av familjebildning i undervisningen/fritidshemstid. Detta sker vid litteraturläsning, uppkomna händelser och i olika diskussioner.

-Pedagogerna beskriver hur olika reformer genomförts och hur lagstiftningen förändrats. Detta sker på olika sätt utifrån elevernas åldrar.

-Varje år bjuder skolan in RFSL för att eleverna ska få information och skolan har ett nära samarbete med Kista ungdomsmottagning.

Ansvarig

Samtlig personal på skolan

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året 2015.

Namn

Främja att alla elever har samma värde oavsett ålder.

Områden som berörs av insatsen

Ålder

Mål och uppföljning

Inge elev ska diskrimineras oavsett ålder.

Vi följer upp genom samtal och enkäter.

Insats

Vi arbetar för att skapa olika alternativ och aktiviteter för social gemenskap där elever i olika åldrar umgås och samarbetar. T.ex.

-Eleverna faddrar hos varandra.

-Gemensamma teman då vi har åldersblandade grupper.

-Två fritidshemsavdelningar har elever från förskoleklass-åk 2. Gemensamma aktiviteter sker mellan fritidshemmen.

-Skolkör inför olika event, traditioner, elevråd.

-Elever från högre årskurser medverkar i introduktionen av nya elever.

Ansvarig

Samtlig personal på skolan.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året 2015.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Våra kartläggningsmetoder är:

Enkäter, samtal, brukarundersökning, klassråd, stormöten, elevråd och personalmöten.

Sammanställningar från elevhälsoteamet, hälsosamtal och tillbud.

Elever i grundsärskolan har kommunicerat via pex och annan bildkommunikation.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Eleverna har besvarat en trivselenkät och brukarundersökning. De har även samtalat och reflekterat över trygghet och trivsel under mentorstid, utvecklingsamtal, via elevrådet och i fokusgrupper med bitr. rektor (åk F-5)

Grundsärskolans elever har deltagit med stöd av sina assistenter.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Diskussioner har skett kontinuerligt under året i arbetslag och på personalmöten.

Resultat och analys

Vi var under första halvåret 2014 två skolor; Igelbäcksskolan och Ärvingeskolan som 1/7 2014 blev Kista grundskola. Vår resultat och analysbedömning är därför en sammanjämkning av två skolor. Vi ser följande goda utveckling:

Vår tydliga satsning på "Ett synligt värdegrundsarbete", som har utvecklats med lärare och elevhälsoteam vid såväl samtal, besök i klasserna, god förankring i elevgruppen via klassråd och elevråd visar att vi är på rätt väg.

Likabehandlingsplanens innehåll och upplägg samt dess målsättning har kommunicerats tydligt i år. Såväl kunskap om innehållet samt arbetssättet har lyft vårt arbete kring dessa frågor på ett bra sätt.

Genom elevhälsoteamet får vi en helhetsbild över eleverna och kan snabbt sätta in/omprioritera våra resurser. Allas olika kompetenser är viktiga.

Eleverna är tryggare och antalet kränkningar har minskat men kan inte vara nöjda och måste fortsätta detta arbete. Vi ser ingen större skillnad på pojkar och flickor. Pojkar i de lägre åren stör mer genom att gå runt i klassrummet och flickorna börjar bli mer tonårsaktiga/attityd. Utifrån diskrimineringsgrunderna ser vi att blickar och fula ord kopplas till kön och kränkningar. Vi ser kulturella skillnader på vilka ord som används då man kränker.

Lekar och skojbråk övergår till kränkningar och det handlar mycket om att vinna/förlora. Det kan förekomma nedlåtande ord om utseendet.

Matsalskön för eleverna i de högre åldrarna har minskat vilket beror på att fler vuxna finns och bättre schema har gjorts.

Enkätsvaren visar på tendenser hur eleverna mår men det är i samtalet vi får konkret information.

Vissa saker är inte relevanta och annat har inte framkommit om inte samtalet ägt rum. Oerhört viktigt för att vidta rätt åtgärder.

Alla elever har inte social kompetens och då måste vi anpassa och förebygga innan det sker. Anmärkningsvärt är att eleverna sätter högre omdömen än vårdnadshavarna.

Vi har arbetat fram en tydlig lektionsstruktur; start, genomförande och avslut för att skapa förståelse och ge den ökade studiero som upplevs. Det är dock ett prioriterat område att fortsätta arbeta med då inte full studiero råder. Med eleverna har vi påbörjat arbetet med att definiera vad studiero är.

TRASK som varit Igelbäcksskolans värdegrund har nu även blivit Kista grundskolas värdegrund. Åk 3 har klätt ut sig till TRASK och besökt åk 4-9 för att berätta om värdegrunden.

Vi har haft olika trivselskapande aktiviteter både inom klassens ram men också mellan olika årskurser. Vi ser att eleverna blir stolta över vad de gör och det bidrar till en god anda på skolan. Olika pedagogiska projekt kring värdegrunden stärker eleverna.

Eleverna i förskoleklass till åk 5 har i bilder synliggjort diskrimineringsgrunderna och denna affisch finns uppsatt i alla klassrum och används för att diskutera och analysera händelser. Detta har gjort att eleverna fått ökad förståelse.

Kompetensfortbildning för personalen har också bidragit till hur vi bemöter och hanterar olika situationer.

Förebyggande åtgärder

Namn

Att motverka förekomsten av kränkningar under raster och omklädningsrum (Ärvingehallen).

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Alla elever ska känna sig trygga under rasterna och i omklädningsrummen utan att bli utsatta för kränkningar och olika diskrimineringar.

Vi följer upp detta genom enkäter, samtal, klassråd, stormöten, elevråd och personalmöten.

Tillbudena diskuteras varje vecka i elevhälsoteamet där skolledningen är närvarande, samt på arbetslagsmöten. Terminsvis sammanställs antalet tillbud i verksamheten. Sammanställningen av tillbudena analyseras för eventuella vidare åtgärder i elevhälsoteamet, pedagogiska ledningsgruppen och i arbetslagen. Allvarliga incidenter förs in i RISK (stadens system).

Åtgärd

-Trygghet i skolan ska vara en stående punkt på alla möten som förekommer i skolan både för elever, personal och föräldramöten.

-Rastvärdar ska finnas ute på rasterna och ingripa/åtgärda kränkningar enligt den plan vi har.

-I omklädningsrummen ska i största möjliga utsträckning finnas en vuxen, särskilt i de lägre åldrarna.

-Konsekvensordningen då värdegrunden inte följs ska vara känd av alla elever och vårdnadshavare.

-Skolledning och elevhälsoteamet ska medverka till att alla planer och lagar kring "Plan mot diskriminering och kränkande behandling" är kända av eleverna och personal.

Kompetensfortbildning ska anordnas där så behövs.

-Vi skall ha fler trivselskapande aktiviteter och olika teman kring värdegrundarbetet. Vi ska medvetet arbeta för att eleverna mellan olika årskurser träffas. Med vår goda tillgång till Ipad på skolan kan detta vara en möjlig väg att arbeta över gränserna.

-Idrottslyftet är en viktig resurs vi har tillgång till för att lära sig idrottsliga spelregler som även är bra för skolarbetet.

Motivera åtgärd

I kartläggningen framkom att elever känner sig otrygga under rasttid och i omklädningsrummen. Det är framför allt kränkningar i ord och handling som måste stoppas.

Ansvarig

Samtlig personal på skolan.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året 2015.

Namn

Skapa trygghet och god studiero.

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Alla elever skall uppleva trygghet och att studiero råder.

Vi följer upp detta genom samtal, klassrumsbesök och enkäter.

Åtgärd

Ordningsregler ska vara välkända av alla elever och den lektionsstruktur som arbetats fram.

Vad studiero är ska diskuteras och definieras i alla klasser och beslutas i elevrådet. -Hur ska det vara för att jag ska kunna arbeta och göra mina uppgifter? och När behöver det vara helt tyst!
Alla elever ska sen veta vad som gäller kring studiero.

Motivera åtgärd

Det råder inte tillräcklig studiero enligt de resultat vi fått.

Ansvarig

Alla pedagoger

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året 2015.

Rutiner för akuta situationer

Policy

Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling i vår skola.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Rastvaktsschema för god uppsikt över alla platser där eleverna befinner sig på lektionsfri tid.

Vi är lyhörda för eleverna och tar deras information på allvar.

Vi arbetar medvetet för att skapa goda relationer med eleverna så de kan anförtra sig till oss och vi agerar skyndsamt.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Per Wadman, rektor tel. 08-508 45 204

Anncatrine von Rothstein, bitr. rektor förskoleklass-åk 3 tel 08-508 45 702.

Christine Nilsson, bitr. rektor åk 4-9 te. 08-508 45 205.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

All personal som upptäcker pågående kränkningar/trakasserier ska genast ingripa för att skydda den utsatte och ta avstånd från det som sker genom att markera att det som äger rum inte är tillåtet. Alla skall samarbeta och vårdnadshavarna ska vara delaktiga.

Dessa är rutinerna i åk F-3:

- Skolpsykolog har samtal med den som blivit utsatt och vårdnadshavare kontaktas.
- AKS-teamet (antikränkande särbehandlings teamet) utser två personer som ansvarar för allvarssamtal med den som kränkt och kontaktar vårdnadshavare.
- Uppföljningssamtal sker inom några dagar, både med den utsatte och den/de som kränkt.
- Nya uppföljningssamtal sker inom några veckor.
- Om inte kränkningarna upphört kallas den elev som kränker till skolan med vårdnadshavare för samtal.
- Rektor informeras omgående då personal får kännedom om att en elev upplever sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt. Rektor anmäler till huvudman.
- Alla insatser dokumenteras, lagöverträdelser polisanmäls.

Dessa är rutinerna i åk 4-9:

- Enskilda samtal sker med alla inblandade. Den kränkta samtalar alltid med kurator.
- Det som inträffat nedtecknas i en tillbudsblankett, som delges rektor, kurator, och mentor.
- Ansvarig personal kontaktar de inblandade elevernas vårdnadshavare.
- Vid upprepade kränkningar kallas vårdnadshavare till samtal.
- Rektor tar ställning till vidare handläggning av tillbudet enligt skolans och skollagens åtgärdstrappa.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Vi följer Vi följer Utbildningsförvaltningens rutiner för åtgärd, uppföljning och dokumentation.

När skolpersonal får veta att en elev känner sig kränkt av personal, tas omedelbart kontakt med rektor som får utreda händelsen och vidta nödvändiga åtgärder. Vi behov i samarbete med grundskolechefen.

Rutiner för uppföljning

- 1 - Tillbud tas upp inom en vecka av arbetslaget/elevhälsoteamet. Åtgärder vidtas.
- 2 - Tillbud meddelas rektor/skolledning.
- 3 - Rektor anmäler i förekommande fall till huvudman.
- 4 - Tillbudet rapporteras i RISK och allvarlighetsgraden bedöms av rektor.
- 5 - Lagbrott polisanmäls av rektor/skolledning.

Rutiner för dokumentation

Skolan använder en tillbudsblankett för att registrera händelser angående kränkningar och diskrimineringar.

Rektor är ansvarig över dokumentation och uppföljning.

Rektor rapporterar in till huvudman.

Lagöverträdelser polisanmäls av rektor/skolledning.

Ansvarsförhållande

Personal dokumenterar när de fått kännedom om att någon elev har blivit kränkt. Skolans tillbudsblankett används utifrån diskrimineringsgrunderna. Rektor underrättas och anmäler till huvudman.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]